

EMINA ELEZOVIĆ
IZA VRATA

EMINA ELEZOVIĆ
IZA VRATA

Izdavač: Imprimatur d.o.o.

Za izdavača: Boris Maksimović

Lektura: Sonja Lero Maksimović

Dizajn korica i ilustracije: Santeri Sarjanen

Grafička priprema: Sonja Lero Maksimović

Štampa: Skandi s.p.

Za štampariju: Mladen Spasojević

Tiraž: 300

Godina: 2020.

ISBN: 978-99976-907-1-5

Emina Elezović

IZA VRATA

Stan bake Olge

U stanu pokojne bake Olge uvijek je mirisao tamjan
što bi ga utkanog u odjeći donijela iz crkve
pronijela kroz ulicu u kojoj se igralo bar po jedno dijete
iz svakog od 47 stanova i pohranila u pukotinama zidova
Na balkonu smo tog ljeta jeli najbolju puru na svijetu
s mladim sirom i malo soli dok je ona nogama
s proširenim venama hodočastila stan raspoređujući
po 3 ruže u svaku vazuu
Gasila bi televizor osim kad su vijesti i tad bi stavljala
naočare za vid i gledala u sat kao da čeka da prođu
Na zidu je bilo ulje na platnu
žena na bunaru sjedi i gleda u prazan vrč
poklon od njenog sina slikara prije nego su mu bacili kist i
dali pušku
Budila se rano i svakog jutra išla na groblje
prije nego se svi probude
U podne se smijala i sipala kafu u ljubičaste šolje
U kuhinju bi odlazila da pravi ručak i plače
što je umro prije nego mu je stigla reći da joj je žao
što nije bila tu i što je umro uopšte
ona je kriva ona mu je nišaniła čelo
Onda bi se okrenula da se smije nama dok bojimo preko linija
i pokušavamo dohvatiti prekidač za svjetlo u toaletu
Uvijek je za stolom sjedio neko iz 46 stanova
jer je jedina u zgradi imala telefon
U njenom stanu saznawali su da im je poginuo sin
rođen unuk prokisnula kuća djeca pred razvodom
kupljen novi auto

Prag njenog stana nosio je više tereta nego što bi
ijedan drugi prag mogao da podnese
Uvijek sam ga pažljivo preskakala
Probudila su nas kola hitne na vrijeme za doručak
Na stolu je bilo samo cvijeće spremljeno za groblje
Postalo je hladno i nismo više ručali na balkonu
televizor je radio stalno i ljudi su dobili telefone
vaze su bile prazne i mogli smo dokučiti svjetlo i
godinama poslije samo su još uvijek oči žene na bunaru
gledale mrtvo u zrak u kom se klatio tamjan

Nedjelje u septembru

Jutros si se vratila s puta pa
s podočnjacima i platnenom torbom
već otišla na Kalenić
po cvijeće i na kafu u tišini
Dvapat si slikala bukete
sjećam se i kad
Kažeš lijepo je ali ne miriše
kad samo gledaš
Stabljike režeš tiho
kao da ćeš uzburkati pjenu na kafi
ili prašinu s prozora na koju se mrštim
Sunce ti prosijava kroz ušnu školjku
postaje crvena lampa
i najednom liči na crveno lišće
zbog kojeg uvijek jedva čekam kraj ljeta
Reći ću ti poslije da sam to pomislila
možda bi bilo lakše da sve i ne primjećujem
možda bi nemir nekad jenjavao
Ima nešto u nedjeljama kad je sunce
kad se digne prašina od zavjesa tijela i džempera
Ima nešto u nedjeljama u septembru
što te pita da li si spremila sveske knjige i haljinu
iako je to odveć davna prošlost za nas
Ima nešto u nedjeljama u septembru
što ti kaže da prolaze i nedjelje i septembri
i da je jedino važno zbog koga tiho jezdiš kroz sobe
i na čije uši te podsjećaju krošnje

Smijem li ti reći

Lako je pitati me da pričam o putovanju
i preporučim šta da jedeš
kad odeš u Beč ali
o tome može da ti kaže
hiljadu drugih turista
Lako je pjevati o sreći kad sam sretna
a kad pišem pitam se da li to uopšte treba da bude
sretno ili hrabro
Hoću da ti kažem da mi smeta
što me niko ne gleda u oči
i da sam htjela svakog da usrećim
ali sam onda unesrećila sebe
Hoću da ti kažem da me dotiče sve
i da danas zbog duševnog bola
privremeno ukidam javljanje na telefon
Pričala bih ti da se nekad osjećam
kao opustošene police gotovih variva i mesa
u prodavnicama pred veliko nevrijeme
nekad kao cipela pred odlazak
nekad kao kad izađeš s groblja i
nema smisla da se okrećeš
Hoćeš li da mi na potiljku vidiš ožiljak od noža
iz igre iz djetinjstva i malu tetovažu ničega
ono gdje se mjeri puls?
Hoćeš li da vidiš kako često ručam samo jelo u tanjiru
i hljeb i ništa za slikanje?
Ponekad za drugim ljudima čistila sam prašinu i
dlake i prala njihove tanjire koje su slikali
Ponekad sam bijesna do peta

što se ljudi ne vole pa me zato
doktori zovu telefonom da mi kažu
da stres ne valja i da dođem po recept tableta
Hoćeš li da ti pričam kako sam bila siromašna
da ni pjesmi nisam rekla
kako sam bila zamrla i ustala a niko nije znao?
Smijem li ti reći koga volim
ako se kosi s onim što misliš da je ljubav?
Hoćeš li da ti pokažem sve čega se stidim
sve ono što krijem da drugi ne vide?
Hoćeš li da ti pričam kako sam jednog proljeća
pokušala zaspati i mislila da neću osvanuti i da me
niko nikad neće pronaći
i kako je strah bio jedino drvo
koje je davalo plod?
Možda sam samo previše puta slavila u samoći
Mogu li ti reći ono najgore za sve nabore pokazati ti
ništa lijepo za promjenu?
Ako ti kažem pravo ime
i pokažem gdje boli sve
ako te pustim gdje je mrak
da li ćeš i dalje da ostaneš?

Šta će tebi moja tuga

Mogu ja tebi pričati o tugama
nastruganim i složenim u sendvič
na kiosku brze hrane
Mogu ti pričati o klupku koje namotavam
od vena što kroz njih svašta je prošlo
dok vučem meku drinu
Ali ja ti ne dam svoju tugu
Ona ti neće sjesti
nigdje osim na želudac
nigdje osim na kapke
da je pronosaš kao novorođenče
dok pronađeš daljinski
prebaciš i zaboraviš
Ja ti ne dam svoju tugu
ne iz zlobe sreće nečeg većeg
Prigrlim je kao ušljivo pseto
da se ne plaši ali da me ne zasvrbi
Šta će tebi moja tuga
kad ni meni ne sjeda
imaš ti i svoje bitke za udžbenike
Ne dam ti svoj bol
pustim ga da trune i klija iz njega narastem
kao grožđe
U crvenoj komori ja ga razvijem u slike
ali kad je previše crvenog
postane pogana krv koja neću da te dotiče
jer
tvoje tuge ti mogu slomiti rebra
a od tuđih tuga se umire

Kad bih ti rekla da se čuvaš

Čuvaj se

Da ti

Čuvaj svoje lice

onaj ugao koji mrziš na slikama

kosu koja raste presporo ili nikako

Čuvaj krivo nasadjeni osmijeh

i nokte koji pucaju kad grubo rukuješ sobom

Čuvaj bore kao da su notna sveska

jer jesu ako dugo ćutiš čučeš

Čuvaj butine predsoblje

prigrli ih kao što te prigrle

Leđa nek ti čuva

neko kome ti čuvaš njegova

Nekad se mrziš

mrziš taj vrat i noge nekad bi ih iščupala

nekad bi plakala pred ogledalom

skinuta u neupareni veš

Da ti je da ne živiš u stanu pa da možeš vrisnuti

prije nego dođe neko i zabrine se

Da ti je da se ne lomiš

na svakoj i najmanjoj pukotini

Da ti je da si

više bolje ravnije sretnije

Čuvaj se

Čuvaj djeliće

jer niko drugi neće znati

kako da te napamet sastavi

Čuvaj te jer ti si sve što imaš

kad se oči zatvore

Barba

Budiš se
glava teža od sidra
praviš kafu s hlorisanom vodom
i piješ dok hodaš i biraš gaće
Trčiš na bus gledaš kroz gužvu
da poništiš kartu
kasniš ali šta ćeš
Nisi obukla jaknu
a vani još uvijek maskiran je mart
Boriš se s još jednom kafom
razmišljaš koja ti je omiljena pjesma
moraš je imati ipak ti je 29
nastalo prošle jeseni
Tijesnim cipelama guraš kablove ispod stola
i pogledom u zid spasiš se na sekund
od posla koji mrziš
Još samo 30 godina ovako

Drugi način

Još uvijek sjedim
na plavom pokrivaču i
gledam prazan ormar
U njemu dva dugmeta leže u kesici
Ma
bilo je i drugih načina
da pljuneš mi po duši
Još uvijek ne znam
koji je datum da li sam gladna
je li ovo smrt
sahrana na koju sam došla samoj sebi
Još uvijek vjerujem da
doći ćeš s posla i
zaspati pored mene
i zemlja od nas
postaće toplija

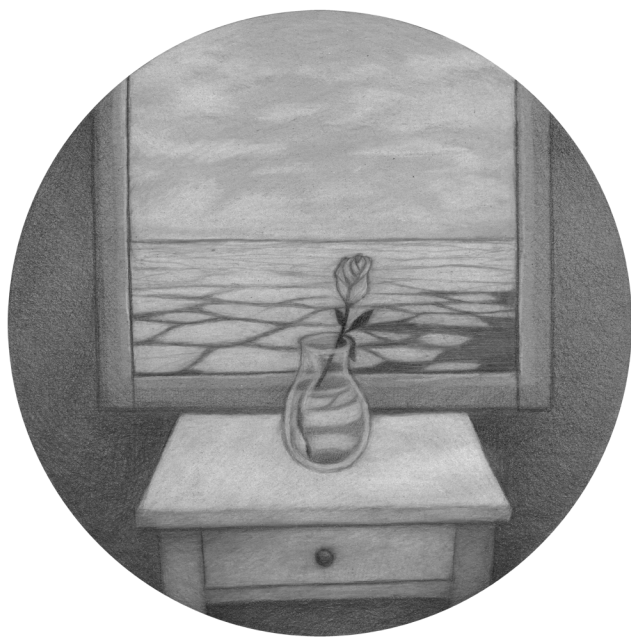
Sami petkom

Nekad u tišini međugradskog voza
pratim strujne žice
spajam zjenicama vrhove borova
I dajem imena oblacima što promiču
Petkom vojnici i oblaci idu kući
da skinu ono što nisu i žive na dan
Petkom psi laju zanemareni
dok vlasnik odvrće čep na flaši viskija
i zrak je težak poslije razvoda
Petkom pitaju o planovima za vikend
nemaš ih pa te stid
– Idem s prijateljima – slažeš lako je
Pitač je svakako prestao da sluša
Šta li bog radi taj dan
nakon što obiđe one što su ga zazvali u molitvama?
Moliš ga da ti pošalje znak a ne poznaješ znakove
ne znaš šta ti treba ni šta želiš
Petkom se potrošnja parfema na ključnim kostima
poveća eksponencijalno
da traje do buđenja u podne
Umićeš se možda čaj može da te spasi misliš
Topla voda ne sapire trulež treba da znaš
I pitaš se šta nose u torbama ljudi obučeni u crni
baloner za koji je još uvijek hladno
Vojne tajne ili samo jogurt kog nema u rodnom gradu?
Kiša najzad
Voda ne sapire trulež
Pogledaj psa ugasi cigaretu brzo će svanuti

Bojim se

Bojim se da ću jednog dana leći
a neću moći da zaspim danima
Bojim se da ću vidjeti sedam svjetskih čuda
i ne doživjeti nijedno gledati u njih
kao u praznu teglu ajvara
biti na slikama a ne biti tu
grliti a ne osjećati tuđa rebra
na svojim
Bojim se da me jednom
ni lale neće spasiti
ni puna kuća cvijeća i muzika iz gramofona
Bojim se da će to biti moja sahrana
a biću živa i pokušati da se smijem
Bojim se da će me zagrliti otac
a neću znati zašto
zašto bi me iko grlio
Bojim se da ću se sjetiti
da sam bila sretna i plakala od sreće
suzama tim sam nišanih oblake
pa mi se vratila strijela
u prsa i dublje
Bojim se da se neću nasmijati
kad bude smiješno i kad bude sretno
i kad svi budu sretni zbog mene
Bojim se da neću moći da jedem
i da će sve oko mene biti lijepo
i mirisno
a ja potonula i sita ničega
Bojim se da ću biti živa

imati cipele adresu i ključeve
ličnu kartu i vozačku dozvolu
ali ne i kovčeg da zaspim po noći

Sašila bih ti haljinu

Od fotografija polja narcisa sašila bih ti haljinu
da vijori na vjetru dok gledaš u nebo
i čekaš da se osuše prošlost
i lak za nokte
Od dima cigarete isplela bih
oblak da pod njega sjedneš
kad s neba padaju
loši dani i sklupčani poskoci
na kamenje pored tebe
Od ruku bih ti napravila
pojas za spasavanje
kad kreneš da padaš u snu
Kad se osuši drvo pod kojim si čitala
napravila bih ti ram za slike
iz djetinjstva i mladosti
da ga nosiš u starački dom
ako umrem prva
A ako odeš prije nego uspijem
da ti kažem sve što bih htjela
sašila bih ti haljinu i u njoj
ruke od gline
da ti crtaju sazviježđa po leđima
i zatvore mi oči ako krenem da te nađem

Tamo gdje si poč^vinio

Mom dedi

Klupko šlaga u spreju
kotrlja se niz grlo
Mračim prozor haljinom za plažu presvijetlo je
Tamo negdje gdje si ti
Tamo gdje idu ljudi koji su svjetlost
Da si tu ponovo znala bih ti reći
da ne želim da odeš bar ne zauvijek
znala bih ti reći da počineš privremeno
na junskoj žezi
Donijeću ti čašu vode
Grčila bih te dok se svaka bora ne ispravi
i ponovo vrati tamo gdje je bila
Ne bih dala da me sklone da ne gledam
kad dođu crna kola da te odvedu dok spavaš
Rekla bih im
da samo voliš tako prileći ispod trešnje
dok ti se mrav ne spusti na čelo
Tako si volio hlad
Držala bih ti ruku tamo gdje se
čuju puls ili sat
nebitno
Rekla bih ti da ne možeš otići
jer svijet je previše širok da bih te ikada više srela
Ja neću nikad moći podnijeti svjetlost tamo
gdje si počinio
zato ću trčati
do sljepila
samo da ti stavim pokrivač na oči
i sklonim mrava sa čela